

§ 54 Bemötande av personer utanför heteronormen

KARIN JANFALK:

Ordförande, kolleger i kyrkomötet! Jag vill yrka bifall på motion 2016:24. Utanför heteronormen rymmer det många fler än samkönade relationer. Utanför heteronormen lever också homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer som väljer att bli föräldrar utan en partner, personer som inte vill eller kan identifiera sig som han eller hon. Några vill identifiera sig som hen, några som queer. Trots att kyrkomötet 2013 fattade beslut om att uppmuntra stiftens att sträva efter att arbetsplatser inom Svenska kyrkan blir HBT-certifierade, har de inte kommit i gång – fast alldeles snart, har jag sett i Kyrkans tidning. Dessutom handlade ju detta beslut om arbetsplatser och inte om församlingens övriga gemenskap. Särskilt barn och unga som söker sin identitet har behov av att Svenska kyrkan gör allt – jag säger gör allt – för att stödja, bekräfta och bejaka detta identitetsbygge. För många går det enkelt. För andra är det en lång och inte spikrak väg. Många är vuxna som har genomgått könskorrigering behandling kan vittna om att de redan i fyraårsåldern visste att de inte känt sig hemma i det kön som de blivit placerade igenom födelsen.

Det står tyvärr inte alltid väl till i våra församlingar eller sammanhang när det gäller bemötandet av personer utanför heteronormen. Några snabba exempel: olika kampanjer på nätet där också kyrkliga företrädare finns med, till exempel ”Vägra hen – i Sverige säger vi han och hon.” Varför vill man säga det till personer som tycker att det är väldigt bekvämt att identifiera sig som hen? Jag har en massa exempel. Någon ungdom har upplyst om, att om man deltar i en Pride-festival det skulle betyda något negativt för deltagandet i ungdomsgruppen. Tystnad. Många väljer att undvika att samtala om HBTQ-perspektivet. Att inte säga något är också att säga något.

Så en utredning skulle kunna hjälpa till att få syn på våra blinda fläckar och göra det lättare för alla människor att våga leva sina liv öppet och med stolthet. Tack.

ANDERS NIHLGÅRD:

Ordförande och övriga vänner i kyrkomötet! Min och andras motion 2016:24 handlar om, hur personer som faller utanför heteronormen blir bemötta av församling, kyrkoråd, gudstjänstfirare, arbetslag, präster, diakoner, pedagoger, barnledare, expeditiionspersonal, frivilliga med flera. Det handlar om hur personer som faller utanför heteronormen blir bemötta i kyrkans barn- och ungdomsarbete, i konfirmandundervisning, i gudstjänst, i kyrkliga handlingar med mera, med mera.

Motionen handlar om attityder, inte om åsiktsregistrering. Den handlar om församlingens attityder gentemot dem som faller utanför heteronormen. Att tala om åsiktsregistrering i detta sammanhang är nonsens. I så fall skulle ju varje receptionist, sjuksköterska och läkare vara åsiktsregistrerad i den undersökning som gjordes av RFSU om hur RFSU-medlemmar blir bemötta i landstinget. Framgår inte motionens avsikt i skrivningen, beklagar jag detta på det djupaste. Därför detta försök till klarläggande. Hade jag kunnat göra en bättre skrivning eller finns det en bättre skrivning, skulle jag gärna bifalla den. Om det inte finns, vill jag bifalla min och andras motion 2016:24. Tack för ordet.

ARON EMILSSON:

Ordförande! Jag vill inledningsvis yrka bifall till utskottets förslag om avslag på motion 2016:24, Bemötande av personer utanför heteronormen. Anders Nihlgård vill uppdraga till kyrkomötet att besluta att uppdraga till kyrkostyrelsen att utreda frågan

kring hur personer utanför heteronormen blir bemötta av kyrkans företrädare, som har en negativ inställning till vigsel av samkönade par i mötet inför kyrkliga handlingar, i konfirmationsundervisningen, i gudstjänstgemenskapen med mera. Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att risken med förslaget är att det kan leda till åsiktsregistrering och att detta inte är rätt väg att gå. Jag delar den bedömningen, men jag skulle vilja problematisera frågan ytterligare.

För det första riskerar inte det här att bara leda till åsiktsregistrering, utan motionens intentioner skulle av många av våra medarbetare redan idag uppfattas som en jakt mot åsiktsregistrering av olika tolkningar. Förslaget är inte bara omfattande, utan det är diffust. Hur skulle det utredas? Vad skulle sanktionsmöjligheterna vara genom den enskilda prästen? Nihlgård vill utreda bemötandet i sammanhangen vigsel, konfirmation och andra gudstjänster med mera. Hur begreppet med mera ska implementeras i faktiskt beslut är alltför otydligt för att kunna bifallas, oaktat inställningen i sakfrågan.

Viktigast är hur som helst, att vi möter vår svenska kyrkas olika fromhetsinriktningar och traditioner med respekt och ödmjukhet., även dem som står upp för klassiska tolkningar där vår kyrka inom sig rymmer flera olika tolkningar och ska så göra. Vi ska föregå med gott exempel. Så med bestämdhet, avslag till motion 2016:24. Tack.

HANNA UNGER:

Ordförande, vänner i kyrkomötet! Jag vill börja med att yrka bifall till motion 2016:24. Jag arbetar som socionom inom socialtjänsten. Jag har arbetat med det i ungefär 20 år. Vi gör ett ständigt förbättringsarbete, för att alla människor vi möter ska känna sig respekterade och bemötta för den de är. Ett sätt att förbättra ett bemötande är att fundera över hur man uttrycker sig, att man inte säger ”din man” eller ”din fru”. I stället kan man säga: Lever du med någon? Din partner? Har barnet en annan vårdnadshavare? På så sätt kan man inkludera människor i stället för att automatiskt packa in folk i olika fack, där de kanske inte känner sig hemma. Hur ska kyrkan kunna säga att det handlar om åsiktsregistrering, att arbeta med hur vi bemöter människor så att alla känner sig inkluderade? Det har jag väldigt svårt att förstå. Att kommuner och landsting arbetar med de här frågorna, varför skulle inte kyrkan då kunna göra det? Jag har oerhört svårt att förstå det. Tack.

ROGER OLSSON:

Ordförande! Jag företräder utskottet och yrkar bifall till utskottets betänkande och avslag på motion 2016:24. Anders Nihlgård lyfter en viktig fråga i sin motion. Det finns som bekant en misstro ifrån väldigt många människor som lever utanför heteronormen gentemot hur man blir bemött, och en osäkerhet om hur man blir bemött av representanter och personal ifrån samhällets institutioner, och kanske också från kyrkans håll. Svenska kyrkan har ju tagit ställning till att vi ska jobba efter principen om människors lika värde. På de kyrkliga arbetsplatserna är vi skyldiga att följa arbetsmiljölagen. Därför är det en viktig motion som lyfts här. Hur bemöter vi varandra och hur bemöter vi dem som kommer till våra träffpunkter?

Problematiken med motionen är att den är skriven så, att man ska undersöka dem som har en negativ inställning till vigsel av samkönade äktenskap. Det har vi i utskottet ansett i så fall betyda att vi ska kartlägga de personerna. Då leder det till att det finns det en risk för åsiktsregistrering. Därför yrkar vi bifall till utskottets betänkande och avslag till motion 2016:24.

JENNY NILSSON:

Ordförande, kyrkomötesledamöter, övriga närvarande! Varför är det viktigt hur vi bemöts? Vi står alla för ett bemötande i alla våra sammanhang. Jag som förtroendevald möter andra individer i de kyrkiga sammanhangen där jag finns. Det gör vi alla här. Vi gör det också om vi är tjänstemän inom kyrkan eller om i de frivilliguppdrag som vi har. Oerhört många människor kommer och söker sig till kyrkan, både i den vardagliga verksamheten och också när man behöver lite extra stöttning i livet. Hur jag bemöts är väldigt grundläggande för hur jag går vidare i relationen med kyrkan och mitt eget behov. Bemötandet utanför heteronormen handlar, som vi har hört tidigare, inte bara om hur man blir bemött som exempelvis HBTQ utan det är mycket större. Ur det perspektivet vill jag yrka bifall till att utreda hur personer utanför heteronormen bemöts.

MARKUS HOLMBERG:

Idag är det måndag, och varje måndag kommer det i min e-post en länk. När jag klickar på den länken kommer jag till tolv frågor. Där ska jag bland annat svara på hur effektiv jag är just nu, eller hur jag sov i natt, eller hur mitt sociala liv ser ut. Om jag trodde att min arbetsgivare skulle kunna koppla ihop mina svar med mig, skulle jag naturligtvis inte svara på de här frågorna. Det skulle ju vara ganska penibelt att på ett lönesamtal få höra att jag har visat mig vara bara halveffektiv de flesta måndagar. Nu tror ju inte jag att min arbetsgivare kopplar ihop de här svaren med mig, utan jag tror att min arbetsgivare gör den här undersökningen för att kunna kartlägga arbetsmiljön på min arbetsplats och för att kunna se vilka åtgärder man behöver sätta in för att förbättra den.

Det är precis samma sak som är avsikten med den här motionen. Någon risk för åsiktsregistrering, det finns det inte. I så fall skulle vi ju inte kunna svara på någon enkät om vilket parti vi röstar på eller vilka blöjor vi köper till våra barn. Det har tidigare idag sagts från talarstolen, att om vi vill att någonting ska hända måste vi tydligt säga, att nu ska något hända och ge ett uppdrag till kyrkostyrelsen. Det är därför vi har skrivit motionen 2016:24, som jag förstås yrkar bifall till.

FREDRIK SIDENVALL:

Ordförande! Det är ju människosyn det handlar om. Det är ju något som ligger så nära hjärtpunkten i den kristna tron. Men vi måste ju jobba med en nyanserad människosyn. Vi har lärt oss i bästa fall från livet och, åtminstone som jag hoppas, från Skriften, att livet är mera komplicerat än att någon säger ja och sedan handlar så och att någon annan säger nej och handlar i enlighet med det. De flesta människor i vår kyrka är formade av medmännisklighet, drivna av Guds ord till att leva i kärleken till nästan. Men samma källa av normgivare talar ju också, vilket har format den kristna kyrkan genom årtusenden precis som andra skriftreligioner, om en grundläggande skapelseordning, där man och kvinna är kallade att på ett särskilt sätt leva i äktenskapet. Att det finns många som lever i trohet mot den ordningen och ser det som en uppgift att förkunna i enlighet med det i katekesen är inte liktydigt med att man skulle svika allt det Skriften säger om att leva i kärlek till medmänniskorna och bemöta var och en så som Jesus vill att vi ska bemöta varandra. Det är ju inte heller så säkert, att man för att man intar en politiskt korrekt ståndpunkt därmed har *carte blanche* för att vara upphöjd över varje form av brist på kärlek till medmänniskor. Det finns en presumtion i den här motionen som just leder till, att man förutsätter att en avgränsad grupp av ämbetsbärare skulle vara kärlekslösa människor som behand-

lar andra illa och att andra skulle var upphöjda över varje sådant misstag. Ska intentionerna i den här motionen förverkligas, måste det i så fall ske en undersökning på ett generellt plan. Det bjuder vår kristna människosyn, både om vad gäller hur vi ska bemöta varandra och med en realistisk syn om allas våra brister. Tack för ordet.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 95.